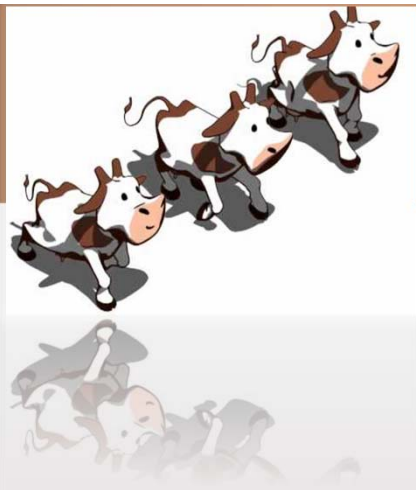

Ретроспективен анализ за ефективността на мерките за ограничаване и ликвидирание на шапно огнище през 1977 г. в България

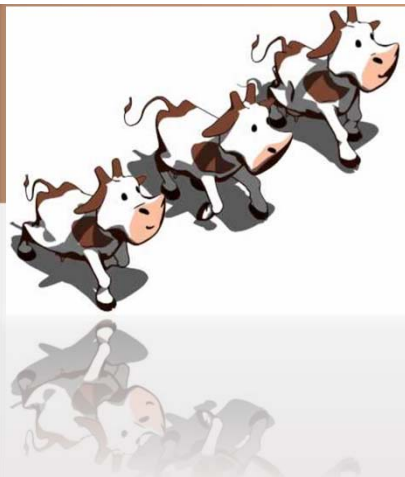
Янко Иванов, Иван Божков, Бойко Ликов, Георги Георгиев,
Илиян Костов, Евгени Макавеев, Донка Попова

Център за оценка на риска по хранителната верига,
Тракийски университет

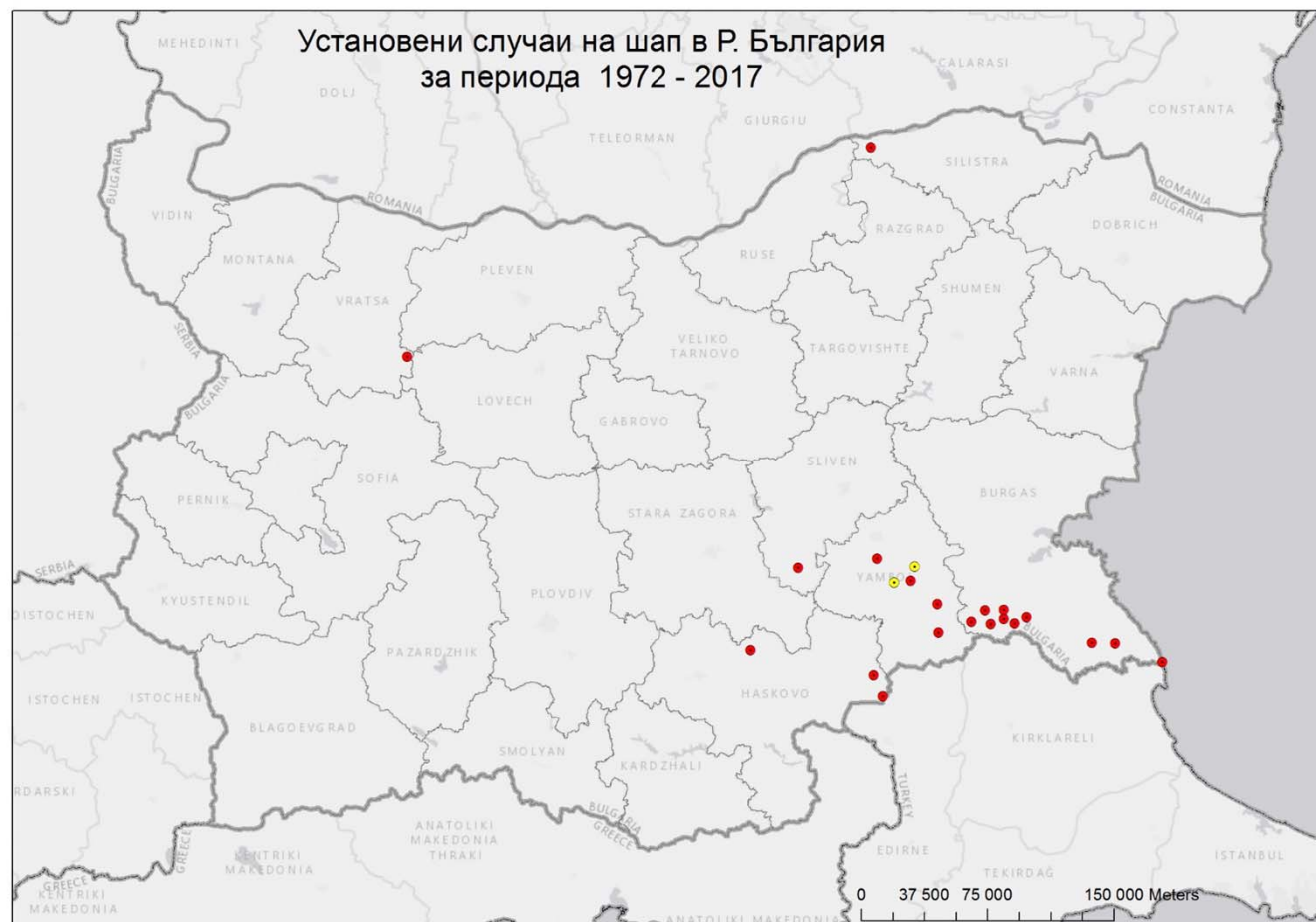

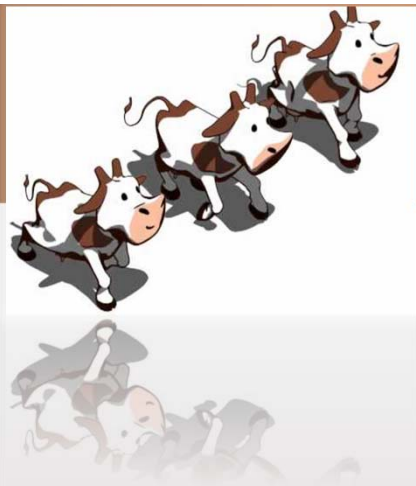
Кратка ретроспекция

- ▣ През последните 45 години в Р. България са констатирани и ликвидирани 23 бр. Шапни огнища;
- ▣ От тях 21 са в югоизточната част на страната в граничните области с Р. Турция;
- ▣ Само две – в северна България през 1972 и 1979 г.

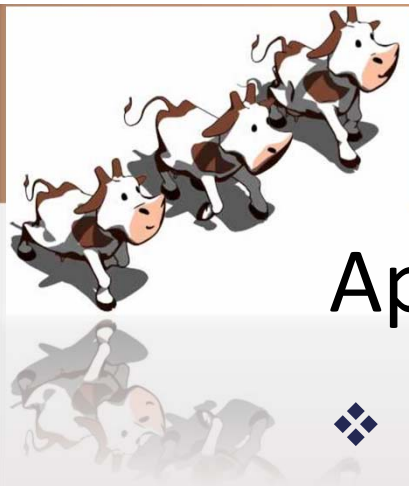
Кратка ретроспекция

ЦЕЛИ

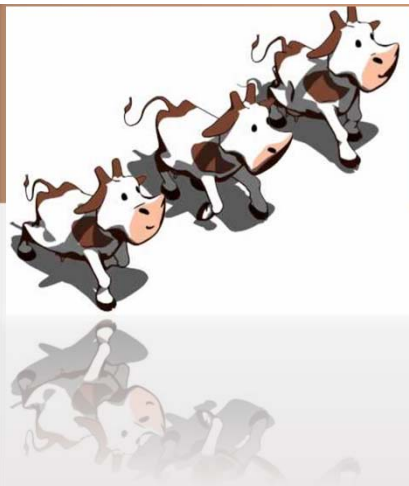
- ▣ С настоящото проучване се прави научно обоснован ретроспективен анализ на съвместните координирани мерки и действия на общинско, областно и национално ниво от Компетентния орган - Министерство на земеделието и хранителната промишленост и НПО Ветеринарно дело, а също така и от държавни институции, стопански органи и субекти за локализирането и ликвидирането на констатираното през 1977 г. шапно огнище в с. Сламино и Каравелово, Ямболски окръг.

ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

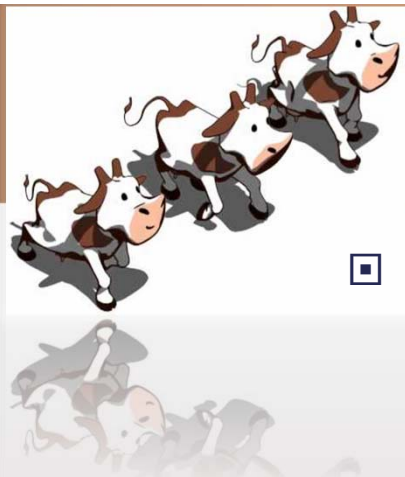
Архивни източници:

- ❖ нормативна уредба;
- ❖ заповеди;
- ❖ констативни протоколи на експертни КОМИСИИ;
- ❖ лични наблюдения на участници.

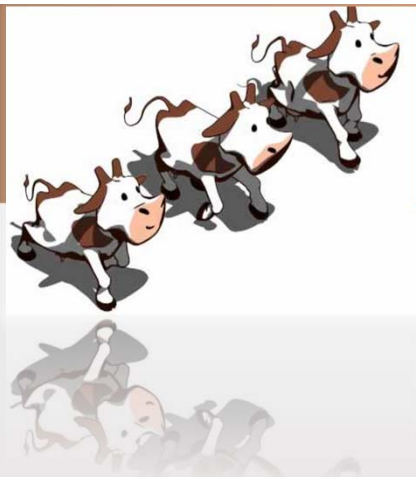
Законово основание

- ▣ ЗАКОН за ветеринарното дело
- ▣ Този закон се е състоял само от 34 члена. *За Ваше сведение сега действащия ЗВМД е 474 члена, като само параграфите са 28, а определенията – 125.*

АКЦЕНТИ

- ▣ Строгост на предприетите мерки и ролята на силовите ведомства/МВР и МНО/ за тяхното практическо осъществяване на основание на този кратък Закон.
- ▣ Кратък икономически анализ на понесените щети от ограничителните мероприятия, ликвидирани животни, унищожено мляко, разходи за ФРЗ и командироване на специалисти, а също така и загубите на месокомбинатите, където е извършено санитарното клане на животните.
- ▣ Направени са съответните изводи и препоръки, които трябва да се имат предвид при новите условия и реалности в страната.

3-ти май 09:00 ч.

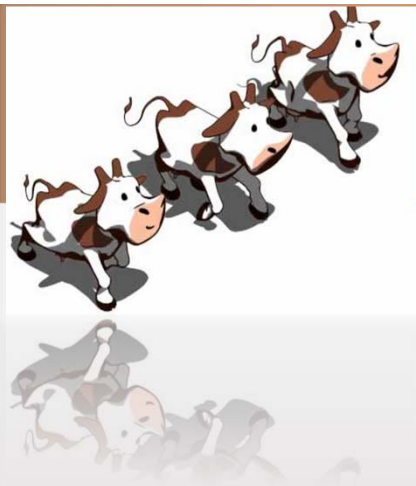
▣ Съобщение

❖ Съмнение за шап в с. Сламино

▣ Мярка:

❖ Директора на ОВМЦ Ямбол определя група от експерти:

- Епизоотолог;
- Лабораторен вет. лекар;
- ДДД специалист и
- Главен вет. лекар на ветеринарна клиника Ямбол;

3-ти май 10:30 ч.

- ▣ Групата пристига на място в с. Сламино
 - ❖ клинично потвърждение на диагнозата

- ▣ **Мярка:**

- ❖ въведена строга карантина на всички животни и животните са приведени на оборен режим на отглеждане;
- ❖ обслужващия персонал – ветеринарни специалисти, гледачи на животните, зоотехници и осеменител остават денонощно във фермата без право да я напускат;

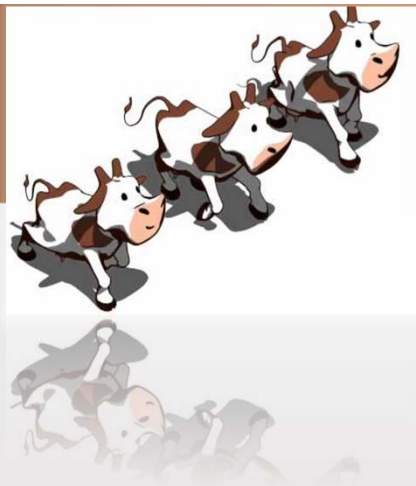

3-ти май 10:30 ч.

- ▣ уведомен е директорът на „Организация и контрол на здравеопазването“, НПО Ветеринарно дело, София;

- ▣ **Мярка:**

- ❖ Организира се изпращане на висококвалифицирани ветеринарни специалисти със задълбочени познания и опит, свързани с болестта ШАП.

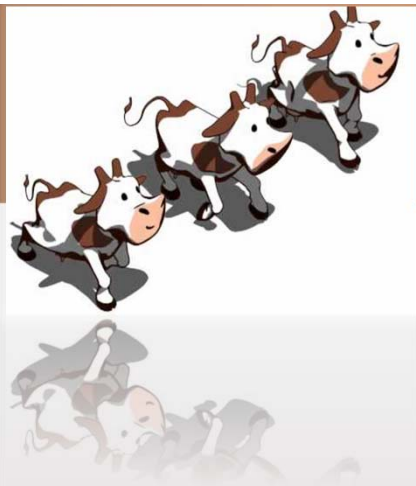

3-ти май следобед

- ▣ Предприетите мерки са официализирани

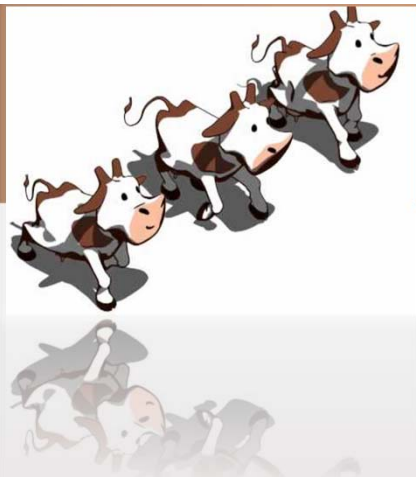
- ▣ **Мярка:**

- ❖ издадена е заповед № 403 от 3 май 1977 г. на председателя на ИК на ОНС за вземане на спешни мерки за ограничаване на огнището;

ПАРТНЬОРСТВО С ДРУГИ ВЕДОМСТВА

- ▣ Органите на МВР провеждат разговор с жената, която е дошла от Гърция и е посетила фермата на 26 април.

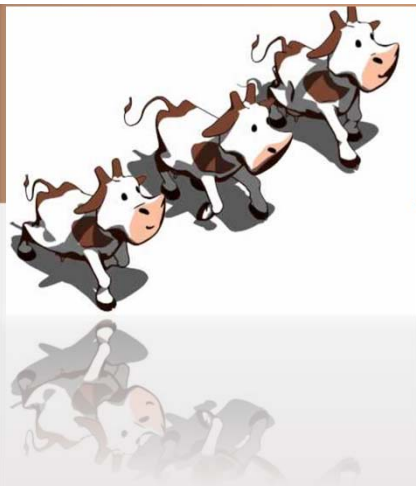

3-ти май вечерта

- ▣ проведено заседание с участието на директора на АПК Тенево, директора по животновъдство, секретаря на ОПК, председателя на СОНС, председател на производствен клон, съветници.

▣ Мярка:

- ❖ По всяка точка от заповедта са набелязани мерки и отговорници;
- ❖ Стопанския двор, входни и изходни пътища и фермите със засегнатите животни вече е блокиран от органите на МВР;
- ❖ По време на заседанието са пристигнали двама висококвалифицирани експерти от София. Те са потвърдили съмненията и са взели материал за лабораторно изследване с цел потвърждение на диагнозата и типизирането на вируса.

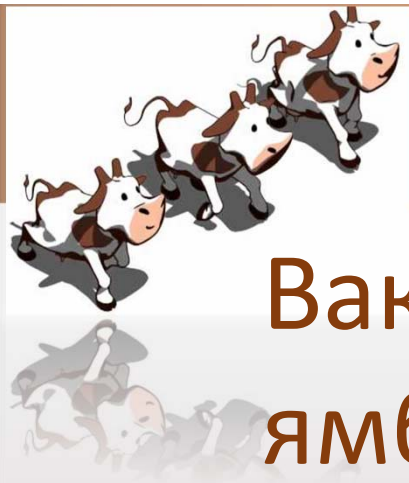

3-ти / 9-ти май

- ▣ Проведено е епизоотологично проучване и е снет здравния статус на фермата със заболялите животни.

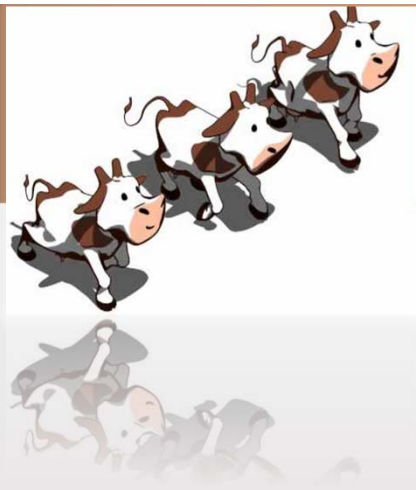
Установени причини за допускане на заболяването, отразени в протокола:

- ❖ Разграден стопански двор;
- ❖ Силно занижена охрана и бдителност във фермата;
- ❖ Безпрепятствено посещение във фермата на външни лица;
- ❖ Животните не са ваксинирани срещу шап, тъй като населеното място се намира на 60 км от границата и не попада в 20 км имунен пояс за ваксинация.

5-ти / 7-ми май

Ваксинирани са над 60000 говеда в ямболски окръг и 104869 овце в ПАК Тенево.

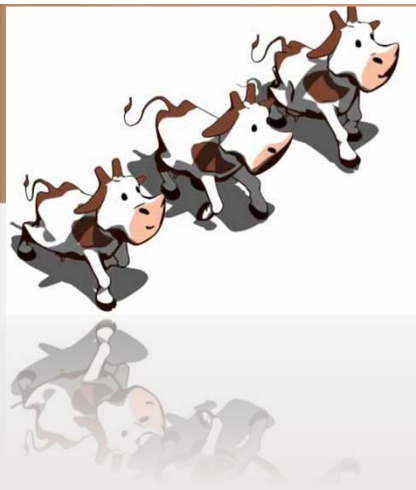
9-ти май

▣ Съобщение

- ❖ 45 свободно отглеждани юници в с. Каравелово са заболели

▣ Мярка:

- ❖ Взети са същите мерки, както по-горе;
- ❖ Разширена е зона Б, в която попадат всички населени места от ПАК Тенево и клоновото стопанство в с. Бояново към АПК Елхово;
- ❖ Определен имунен пояс за ваксинация.

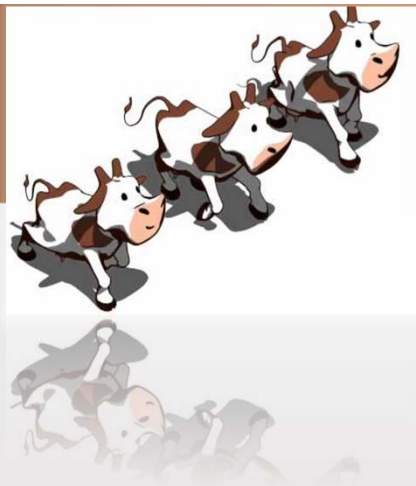
Предприети мерки

- ▣ В потвърдените огнища са изпратени ветеринарни лекари и техници, а в селищата от зона А: Сламино, Каравелово, Робово, по 1 или 2 лекари. Определени са отговорници във всички АПК и всички селища от зона Б – ветеринарни лекари и техници от ОВМЦ Ямбол, а също така и командировани за 30 дни ветеринарни специалисти от НПО Ветеринарно дело – София.
- ▣ Заразените огнища са блокирани от органите на МВР. На входните и изходни пътища на населените места от зона А и зона Б са организирани КПП-та от МВР, приемателни пунктове, дезинфекционни площадки. Организирани са обходни двойки. По този начин е постигната пълна изолация на населените места – без всякакви движения на хора и животни.

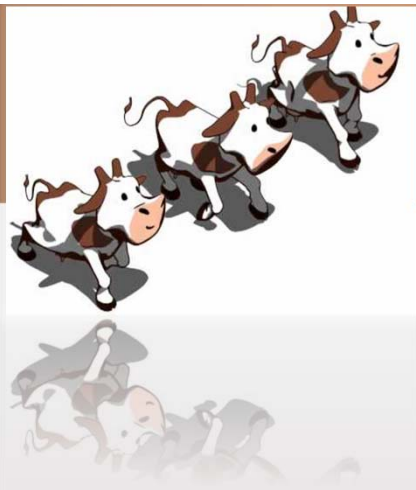
Предприети мерки

- ▣ Комуникация чрез специална нарочна телефонна връзка.
- ▣ Сигнало се е дотам – спрян обществен транспорт, включително ЖП транспорт, дори на водачите на лични МПС са им отнети шофьорските книжки. Поставени са и допълнителни пътни знаци, указващи ограниченията.
- ▣ Забранени са всички масови мероприятия – сборове, панаири, седмични пазари, сватби и кръщенета и други чествания на тази територия.
- ▣ Спряна е за известен период и дейността на кланици и екарисаж, а в заразените селища са открити изолационни мандри/до този момент млякото е било унищожавано/.

Предприети мерки

- ▣ Млякото от заразените стопанства е пастьоризирано при 72 градуса за 30 минути под непрекъснат лекарски контрол.
- ▣ Контролирано снабдяване на населението със стоки от първа необходимост, включително и на тези блокирани във фермите.
- ▣ За всяко неотложно пътуване е бил определян отговорник и е изготвян поименен списък за превозването им.
- ▣ На населението е осигурено медицинско обслужване без прихождане на медицински персонал.
- ▣ Прокуратурата е приела препоръката и е спряла временно разглеждането на съдебни дела и следствия в споменатите по-горе селища.

Предприети мерки

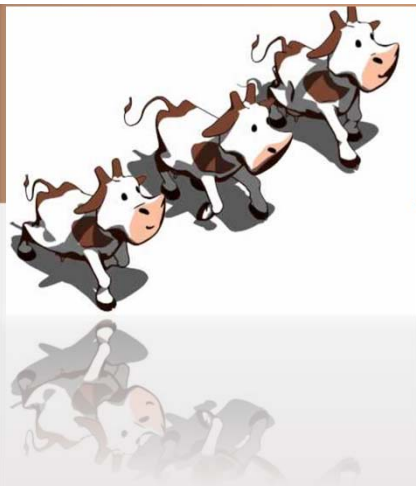
За по-бързо ликвидиране на огнището и нормализиране на икономиката с две заповеди е разрешено клане на свине в лични стопанства в селата: Сламино, Каравелово и Робово и клане на преболедували крави, юници и телета от селата: Сламино и Каравелово. За целта е извършена предварителна подготовка:

- ▣ Подготовка на транспорта – определяне на автомобилите, уплътняване на отворите на каросериите с ламарина и балатум;
- ▣ Осигуряване на полиетилен, стърготини, слама и брезент;
- ▣ Дезинфекциране на транспортните средства;
- ▣ Унищожаване на използваната постеля в тези транспортни средства.

Предприети мерки

- ▣ Осигуряване на строго определени маршрути за движение;
- ▣ Осигуряване на специалисти от ДВСК при месодобива и дезинфектори;
- ▣ Извършени са неколнократни поголовни дезинфекции и дезинсекции в месокомбинатите и населените места от двете зони А и Б, а през десет дни същите мероприятия на стопанските и лични дворове и пътища в селата Сламино, Каравелово и Робово

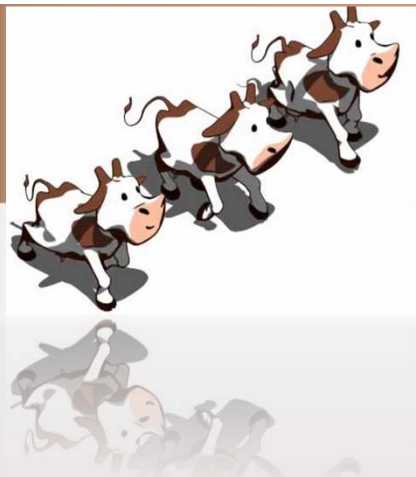
Преболедували животни

▣ С. Каравелово

- ❖ 45 юници

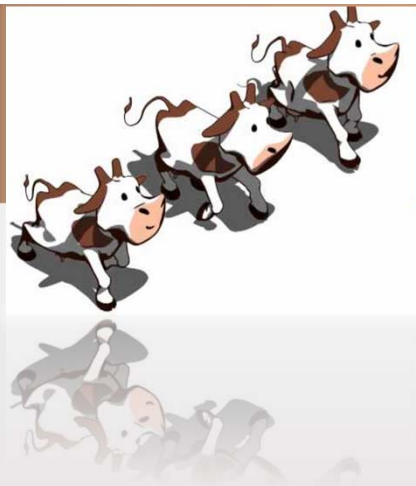
▣ С. Сламино

- ❖ 203 крави;
- ❖ 80 юници;
- ❖ 212 телета;
- ❖ 14 вола.

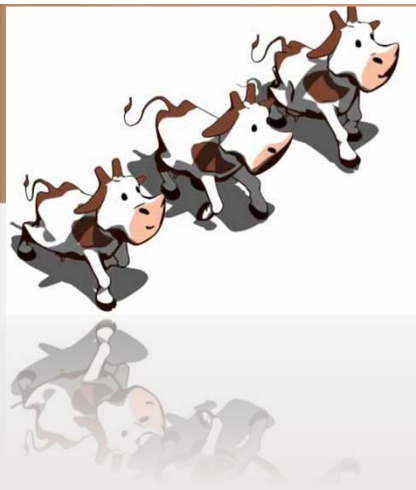
Икономически загуби

- ▣ В размер на 984 160 лв.;
 - ❖ ПАК Тенево – 375 699,77 лв.
 - От заклани принудително 731 свине в лични стопанства – 47083, 74 лв.
 - От закланите 554 бр. говеда – 20822,03 лв.
- ▣ Загуби от унищожени и умрели животни - 5600 лв.
- ▣ От загуба на ФРЗ – 23700 лв.
- ▣ Бракувани 39446 лтр. мляко – 11474 лв.

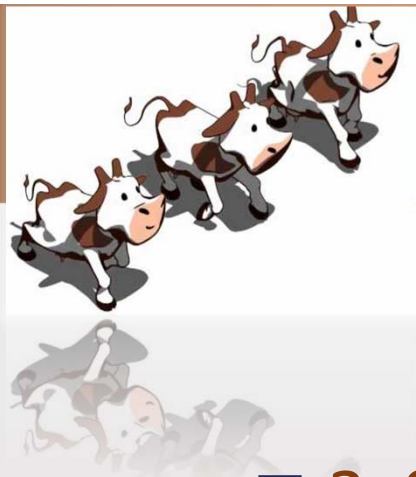
Икономически загуби

- ▣ За храна - 18360 лв.
- ▣ Медикаменти - 17700 лв.
- ▣ За превози и текущи ремонти – 10300 лв.
- ▣ За бракувани и унищожени дрехи – 11000 лв
- ▣ Разходи в мандрите – 3000 лв.
- ▣ За допълнително концентриран фураж - 206660 лв.
- ▣ Месокомбинат Родопа понесе загуби за 224800 лв.
- ▣ Комбинат млечна промишленост – 86320,76 лв.
- ▣ ОВМЦ Ямбол понесе загуби за 129205,41 лв.

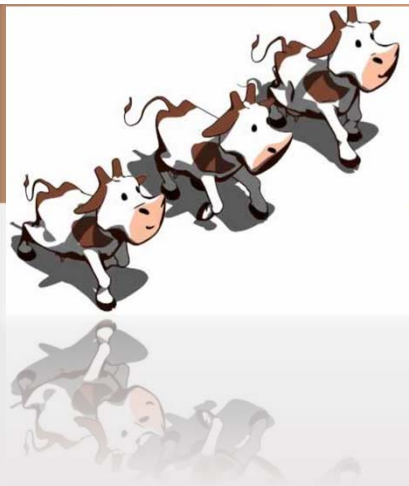
Косвени загуби

- ▣ Икономически загуби са понесли и структури нямащи отношение към животновъдството – ДАП, мина „Коларов“ и др., във връзка с ограниченията на транспорта.
- ▣ от реализация на мляко, приплоди, прираст във връзка с ограничителните мерки, които загуби са много по-големи.

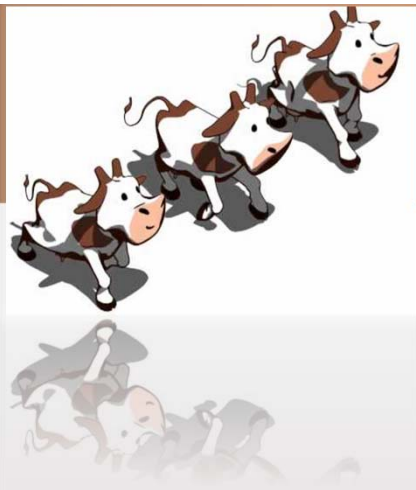
Един интересен факт

- ▣ Заболяването е обявено в ОІЕ/Международно бюро по епизоотиите/ с телекс на 12 май 1977 г. за възникнало шапно огнище в с. Сламино, Ямболски окръг, причинено от тип О на вируса на шапа. С телекса е изпратена и допълнителна информация за взетите мерки за локализиране и ликвидиране на възникналото огнище на заболяването.

ПРЕПОРЪКИ И ИЗВОДИ:

- ▣ Изграждане на постоянна техническа база за цялостна охрана на животновъдните комплекси и ферми.
- ▣ Изграждане на ветеринарно-санитарни филтри.
- ▣ Укрепване на загражденията на животновъдните обекти.
- ▣ Изготвяне на оперативен план за борба с възникнала обстановка на заразни заболявания.
- ▣ Засилване на контрола при прегрупиране и разместване – движения на животни.
- ▣ Извършване в срок и качествено на имунопрофилактичните мероприятия.
- ▣ Материално осигуряване на ОВМЦ ЯМБОЛ.

Оценка през призмата на времето:

- ▣ Много висока степен на ефикасност и ефективност на действията на ветеринарната служба в партньорство с всички заинтересовани страни – силови ведомства, стопански единици и др.
- ▣ С наличния ресурс е постигната много висока степен на изпълнение на набеязаните мерки и действия.